

profesor Cristina Simona Scurtu

Teste rezolvate bacalaureat la limba și literatura română

Profil uman

Teste
Filiera teoretică -
Profilul umanist

Testul nr. 1

SUBIECTUL I

(50 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Decizia de a-mi începe eseul despre recitare cu examinarea unei povestiri de Borges nu trebuie să surprindă. Borges, care a vorbit deseori despre pasiunea sa pentru relectură, a devenit celebru ca autor de texte în același timp perfect clare, citibile – deși într-un tempo lent, dictat de intertextualitatea lor bogată, plină de jocuri asociative, adeseori oblice – și totodată, captivante; texte nu doar bântuite de alte texte, ci care obsedează la rândul lor, chemând cititorul să le reviziteze într-o reînnoită căutare a sensurilor lor ascunse, chinuitor de evazive. De fapt, cele două operații – mișcarea lineară (curioasă, orientată spre final) a citirii și mișcarea de du-te-vino, înainte și înapoi, în linii mari circulară (reflexivă și interpretativă) a (re)citirii sunt deseori inseparabile în experiența reală a lecturii lui Borges. Parafrazându-l pe Roland Barthes, am putea spune că autorul lui El Aleph ne obligă să-i recitim textele de la bun început. Sau, dacă ar fi să folosim conceptul lui Wolfgang Iser, al cititorului implicit, am putea afirma că textul borgesian postulează nu un cititor, ci, paradoxal, un recititor, pe cineva care va simți nevoia de a-l citi încă o dată și încă o dată și care va obține o satisfacție distinctă, mai rafinată și mai surprinzătoare de fiecare dată.

(Matei Călinescu, *A citi, a reciti*)

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică, într-un enunț, sensul expresiei „a simți nevoia” în text. 6 puncte
2. Indică motivul pentru care autorul și-a început eseul cu examinarea unei povestiri de Borges. 6 puncte
3. Menționează cui aparține conceptul de cititor implicit. 6 puncte
4. Precizează sensul afirmației: „Sau, dacă ar fi să folosim conceptul lui Wolfgang Iser, al cititorului implicit, am putea afirma că textul borgesian postulează nu un cititor, ci, paradoxal, un recititor”. 6 puncte
5. Prezintă ideea conținută în secvența „devenit celebru ca autor de texte în același timp perfect clare, citibile – deși într-un tempo lent, dictat de intertextualitatea lor bogată, plină de jocuri asociative, adeseori oblice – și totodată, captivante.” 6 puncte

Notă: Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

- B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi ideea că lectura cărților are un rol definitoriu în formarea adolescenților, valorificând informațiile din fragmentul extras din textul *A citi, a reciti* de Matei Călinescu. 20 de puncte**

În redactarea textului vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente;
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii

14 puncte

literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea.

6 puncte

Notă!

În elaborarea răspunsului te vei raporta la informațiile din fragmentul dat. Folosirea altor informații este facultativă.

SUBIECTUL al II-lea

(10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile textului următor, evidențiind definiția subiectivă a poeziei.

*Deși-i din implicații și rămurisuri pure
Ori din cristale limpezi ce scânteind se rup,
Intrând în ea, să tremuri ca-n iarnă-ntr-o pădure,
Căci te țintesc fierbinte, prin ghețuri, ochi de lup.*

(Nicolae Labiș, *Poezia*)

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularitățile de construcție a unui personaj dintr-un text narativ, aparținând lui *Ion Creangă*.

În elaborarea eseului vei avea în vedere următoarele repere;

- prezentarea statutului social, psihologic, moral al personajului din textul narativ ales;
- evidențierea a două trăsături ale personajului ales prin câte o scenă/secvență comentată;
- analiza, la alegere, a două componente de structură și de limbaj ale textului narativ ales, semnificative pentru construcția personajului, din seria: acțiune, conflicte, modalități de caracterizare, limbaj.

Notă!

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru conținutul eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru redactarea eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru organizarea discursului, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Rezolvări teste
Filiera teoretică -
Profilul umanist

Testul nr. 1

SUBIECTUL I

A.

1. Expresia are sensul de *a fi necesar să...*
2. Autorul și-a început eseu cu examinarea unei povestiri de J.L. Borges pentru că autorul argentinian scrie texte care includ jocuri asociative.
3. Teoreticianul german Wolfgang Iser vorbește despre conceptul de *cititor implicit*.
4. Textul borgesian invită la actul unei lecturi repetate, care solicită prezența unui cititor avizat.
5. Particularitatea textului borgesian constă în bogăția sa textuală, în conținutul reprezentat prin jocuri asociative, care devin captivante pentru cititor.

B.

Lectura ar trebui să figureze printre activitățile practicate în timpul liber de tineri pentru avantajele sale multiple. Lectura este o sursă de divertisment, de cunoaștere a lumii și de autocunoaștere, de aceea cred, cu atât mai mult, că este o activitate indicată pentru tinerii aflați în procesul de căutare a sinelui.

În primul rând, lectura înseamnă mai mult decât simpla acțiune de a parcurge câteva pagini, ea fiind un proces de reflecție, prin reprezentarea în conștientul cititorilor a evenimentelor relatate, a sentimentelor personajelor, pentru care cititorul simte o undă de simpatie. Lectura este forma facilă de acces la universul inedit al operei literare, în care se reflectă viziunea particulară a autorului. Lectura propune ipoteze pentru întrebările existențiale ale omului, dovedindu-se o formă de cunoaștere a lumii pentru tinerii aflați la vârsta autodescoperirii. Cu atât mai utile se dovedesc operele literare în care sunt circumscrise experiențele inedite ale autorilor, în care tinerii cititori pot identifica modelul propriu de dezvoltare ontologică.

În al doilea rând, lectura transformă cititorul obișnuit într-un lector avizat, competent, care poate desluși în textul literar sensuri noi, cu fiecare lectură înnoită. Matei Călinescu evocă, în deschiderea eseului său despre lectură, opera lui Borges, care se dovedește specială prin multitudinea de semnificații revelate cu fiecare lectură; intertextualitatea operei sale invită și incită cititorul la lecturi diferite, opulența sensurilor solicitând, potrivit formulei lui Călinescu, un recititor.

Prin urmare, lectura se dovedește un vector decisiv în formarea intelectuală a tinerilor, care se inițiază, prin actul lecturii conștiente și repetate, în procesul cognitiv și ontologic.

SUBIECTUL al II-lea

Discursul poetic prezintă viziunea particulară a autorului asupra poeziei. Textul liric citat concentrează în forma lapidară a unei strofe aspectele care definesc arta lirică, versurile constituind, astfel, un text programatic. Autorul consideră că poezia este expresia rațiunii și a emoțiilor, a spiritului apolinic și a propensiunii dionisiace a omului. Puritatea formei poetice este redată prin simbolul cristalului „*Deși-i*

din implicații și ramurișuri pure/Ori din cristale limpezi ce scânteind se rup“. Surpriza textului se profilează în ultimul vers, prin sintagma „ochi de lup“, care conotează sentimentele poetului și anticipă revelația pe care-o poate aduce, prin lectură, textul liric.

SUBIECTUL al-III-lea

Harap-Alb

Povestea lui Harap-Alb – basm popular

Harap-Alb este personajul principal al basmului, un erou surprins în evoluție, care este destinat să ajungă împărat. Inițial, personajul este neidentificat, fiind fiul cel mic al craiului, ca sugestie a rolului său minor în acțiune. Dorința de a participa și el la misiunea la care frații săi eșuează îl particularizează și personajul va primi un nume care-i subliniază menirea. Înainte de a fi identificat, însă, prin nume, el este caracterizat prin vorbe și prin fapte. Tânărul suferă din cauză că tatăl sau îl ceartă, pentru că era dezamăgit de lașitatea fiilor săi cei mari, care nu au trecut de proba curajului, nu vrea să-l lase să încerce și el. Personajul se dovedește milostiv cu bătrâna întâlnită în curtea palatului și căreia i se destăinuie, căutând alinare. Atunci când pornește la drum, tânărul dă dovadă de un simț al onoarei: „Și ori oiu pute izbuti, ori nu, dar îți făgăduiesc dinaine că, odată pornit din casa d-tale, înapoi nu m-oiu mai întoarce, să știi bine că m-oiu întâlni și cu moartea în cale.“

Inițial, fiul craiului se manifestă prin impulsivitate și prin reacții agresive: lovește de trei ori, în cap, cu frâul, calul slab care venise să mănânce jăratric din tavă. Reacțiile necontrolate probează superficialitatea tânărului, care se conduce după aparențe și nu observă potențialul personajelor care-l ajută. După ce trece de proba curajului, cu ajutorul calului care se repede asupra ursului, tânărul pornește în călătoria spre curtea Împăratului Verde, nu înainte de a fi atenționat să se ferească, în drumul său de spân și de omul roș. În curând, se rătăcește și se întâlnește cu un spân care îl convinge să-l ia de slugă pentru că-l va ajuta să iasă din pădure. Tânărul încalcă interdicția tatălui și trebuie să suporte consecințele dramatice ale alegerii sale. Spânul îl păcălește și-i cere să respecte un jurământ, ca urmare a înțelegerii prin care ei doi își schimbă identitatea. Spânul îl numește acum pe tânăr Harap-Alb și-i acordă un alt statut, umil, de slugă de origine nobilă, de novice. Numele subliniază rolul de novice, de candidat la maturizare a protagonistului.

Conduita personajului îi dezvăluie, rând pe rând, calitățile și defectele. Pe de o parte, tânărul are un caracter nobil, cu trăsături ca loialitatea, prin faptul că respectă jurământul de supunere, în ciuda dificultăților probelor, bunătatea, dovedită atunci când ocolește nunta de furnici, priceperea atunci când dă ajutor albinelor, construindu-le un stup. Pe de altă parte, personajul își arată slăbiciunea, se descurajează repede pentru că spânul îl trimite în misiuni din ce în ce mai grele, se lamentează mult (calului și Sfintei Duminici). În același timp, ascultă sfaturile primite, pentru că știe că altfel s-ar expune inutil riscurilor pe care le presupun misiunile sale, îndeplinește sarcinile cerute și cu ajutorul prietenilor săi, pe care și-i face datorită disponibilității sale afective.

Toate acțiunile eroului culminează cu obținerea unor virtuți fundamentale: răbdarea, profunzimea, cea care-i dictează să vadă dincolo de aparențe și să acorde atenție rațiunii, și nu instinctelor.

Caracterizarea directă a personajului se regăsește, cum este și firesc, la începutul narațiunii, când tânărul este nevolnic. Naratorul îi subliniază naivitatea, printr-o observație ironică: „*Fiul craiului era boboc în felul său la trebi de aiște*„, fixându-l, totodată, în categoria novicelui. Sfânta Duminică îl vede „*slab de înger*“ și „*mai fricos decât o femeie*“, dar îl îmbărbătează, spunându-i care are un destin special: „*Așa trebuia să se întâmple și n-ai cui bănuî*.“

În cea de-a doua parte a acțiunii, protagonistul este caracterizat în mod indirect, prin intermediul gesturilor, faptelor și atitudinilor sale. După ce trece un număr de 10 probe, protagonistul va ajunge cu bine la capătul procesului de inițiere. Pe parcursul misiunilor sale, protagonistul a trecut prin stări sufletești extreme, el a ajuns să treacă prin dezonoare, frică, suferință, să vadă adevărul ascuns sub minciună. Compensația pe care o primește, la sfârșitul călătoriei sale, este dragostea. Eroul este răsplătit pentru evoluția sa și este pregătit să devină un conducător drept și să-și întemeieze o familie.

Harap-Alb este un protagonist care întruchipează concepția despre viață și despre lume a autorului, conform căreia omul bun și curajos, care manifestă voința de a-și schimba soarta, reușește fără să aibă puteri supranaturale.